

Záludnosti demokracie

Zvolili sme si vysnívané spoločenské zriadenie, ktoré hrdo označujeme „demokracia“, a to malo počiatok v revolučnej eufórii označovanej „sametová“ alebo „nežná“. Mám na tom svoj malý podiel (odhadujem asi jedna trojmilióntina), lebo som sa zúčastňoval vzrušujúcich masových mítingov na bratislavských námestiach, aby sme „to konečne zmenili“. Veril som tomu pnutiu a nech to tak ostane. Popravde veľmi veľa som o tom, čo to vlastne chceme, nevedel, ale nechal som to na tých, ktorí tvrdili, že to vedia. Boli sme presýtení ideológie, tautológie, demagógie a všetkých tých fráz, ktorými nás neochvejne systematicky krmili takzvaní stranícki súdruhovia a už sme asi túžili po iných frázach, tautológii a demagógii, šírených z iných úst. Nemám v úmysle analyzovať nič z tohto procesu, ani ľudí okolo, ani jeho zmysel a podstatu. Máme režim, ktorý akceptujú v Európe a vo svete aj vyspelé národy, takže cieľ bol splnený. Len ma tak nevdojak prepadávajú zvláštne myšlienky, keď vnímam dennodenný život mojich spoluobčanov, svoj nevynímajúc. A, žiaľbohu, čoraz nástojčivejšie. Narodil som sa v minulom storočí a dokonca aj v tisícročí, takže poniektorí narodení čerstvo po tej sametovej revolúcii by ma mohli považovať za Matuzaléma. Skutočnosť má prozaicky charakter astronomickej podstaty – zmenil sa letopočet a mne je veselo, lebo kto sa už môže pochváliť, že žil v dvoch tisícročiach? Veselo mi však nie je najmä, ak vidím, čo sa vyklúlo z toho, čo sme čakali ako „vládu ľudu“ (z gréčtiny zložené „demos+kratein“). Samozrejme ľud si volí svojich zástupcov-poslancov v hierarchickej štruktúre, atakďalej, takže vlastne celkom (rozumej, vôbec) nevládne, čo je aj očividná prítomná skutočnosť. Tu je síce vláda ľudu, ale ľud je v genitíve. Bývalo to u nás vari odjakživa, asi nič nové a objavné. Iba ak trošku nového smútku a sklamania a bezvýhodiskovosti a depresii a stresov a opäť sklamania, rozčarovania...A opäť silné reči chlapov na pive, nekonečné ranné opice a motolice na ceste do práce, vyhrážky smerom tým aj iným. Inak sa ale neudeje nič. Nami zvolení zástupcovia „vykonávajú vládnutie“ za neschopný ľud a robia to tak zápalisto, že ani nezbadajú, že už hrajú tú svoju starú hru o koryto a sotva zabezpečia kedy to, čo sa sľubovalo na billboardoch. Demokraciu si znova niekto vysvetlil po svojom a vehementne obhajuje svoje podanie, protirečiaci apologeti odporujú, možno si občas dajú zaucho, alebo sa demonštratívne vyzývajú na súboj, ako keby ich stvoril Dumas (starší aj mladší zároveň), alebo si dajú po borovičke v „parlamentke“, prisľúbia si, že si „nepolezú do kšeftov“ a vládne sa ďalej. Notoricky známe, bradaté, permanentné, večné ako vesmír alebo boh, a tak s tým nebudeme nič robiť. Poniectorí sa pokúsia vpadnúť „in“, poniektorí si objednávajú ďalej borovičku. Ja borovičku nepijem, pijem víno vo svojej vlastnej kuchyni (ale nielen tam) a hromžím na tie záludnosti, čo ich ešte ani nevieme pomenovať, ale máme ich denne na podnose. Tak len pre tú „srandu“. Cestoval som po Slovensku a stretával som *zamestnaných ľudí*. Pracovali, mali dohromady nič, ale mali všetko. A každý rok sa vybrali na dovolenku dakam do prístupných miest (na „devízak“ čakávali v radoch, ktoré sa dedili) . Mali byty, zadarmo školy a lekárov, deti, škodovku, trabanta, wartburga alebo niečo fajnovejšie z Tuzexu, šetrili na svadby, krstiny a pohreby, nikdy nehladovali a málokedy boli v kapitalistickej cudzine (ak si odmyslíme „Jugo“). Nemohli slobodne stáť v Sade Janka Kráľa a nahlas kritizovať. Všetci si boli rovní (bří) pred zákonom aj súdruhmi, v noci mohli pokojne blúdiť ulicami temných miest, lebo kriminálnici „sedeli“ a keď nie, tak „sekali dobrotu“ a verejná bezpečnosť bdela. Viem, a našťastie som nič podobné neokúsil, bolo barbarstvo, bola perzekúcia, boli čistky v mene komunistických bohov, boli ľudia, ktorí dbali na to, aby sme „držali krok a hubu“. Bol som študák a nikdy som nedržel jazyk na uzde. Boli krčmy, víno, tí istí Slováci, dievčatá, veksláci, policajti, viedli sme tie isté reči, len boli o iných nezmysloch a bezduchosti. A zrazu plní očakávaní vzrušujúcej slobody, bohatstva, užívania si a poznávania nových svetov, takmer tridsať rokov máme vytreštené oči, aby nám niečo neuniklo, aby sme si to vychutnali, tú demokraciu, slobodu, blahobyt...Nuž hej, je to ešte mladá demokracia a musí čeliť nástrahám – veď stále žije chamtivosť, korupcia, podsvetie, neschopnosť a egoizmus politikov s neutíchajúcou túžbou vládnuť .

A tak teda máme trhovú mechanizmus, v mene ktorého sa rozvracia ekonomika, hustnú rady nezamestnaných a mladí schopní ľudia prchajú z domoviny. Ved' ako ináč by prežili – všetci v Bratislave žiť a pracovať nemôžu a v materských regiónoch vďaka privatizácii nenávratne zmizli podniky a firmy, ktoré sa podľa mojej mienky dali aj modernizovať na patričnú úroveň. Lenže my sme potrebovali vytvoriť *strednú podnikateľskú vrstvu*, čiže umožniť povolaným, aby tie podniky po celom Slovensku priviedli s bezprecedentnou aroganciou ku krachu a s naplnenými bankovými kontami poskupovali nehnuteľnosti, kde sa len dalo, pobrežie Stredozemného mora nevynímajúc. Zostali po nich fabriky, kde nádvorcia zarastajú bodľáčím a bývalé výrobné haly sa rozpadávajú na prach. V mnohých regiónoch Slovenska prekvitá nezamestnanosť, lebo všetky výrobné zariadenia, ktoré poskytovali pracovné miesta, boli švihnutím čarovnej privatizácie nadobro premenené v ruiny. Stredná podnikateľská trieda sa pokojne vykašlala na to, čo sa pokúšali vybudovať generácie predtým (a čo na tom, že sa budovalo pod dohľadom komunistickej strany, ľudia mali prácu aj na Orave, na Kysuciach, na východe aj na juhu Slovenska). Dnes potrebujeme biznismenov z Ďalekého Východu, aby budovali priemyselné parky a vyciavali krajinu aj pracujúcich. Ak sa podarí šičkám na východe Slovenska dosiahnuť zvýšenie platu o 50 eur na závratných 300 alebo 350 mesačne je to fantasticky úspech. Domnievam sa, že na otázku, ako si predstavujú Slováci svoju trhovo-ekonomickú teda demokratickú budúcnosť odpovedajú účasťou na voľbách. Azda je to len otázka výmeny generácií a statusu postkomunistickej krajiny. Lebo pevne verím, že mladí ľudia, túžiaci po vzdelaní a sebauplatnení sú u nás dosť usilovní, pracovití, rozumní, nezaťažení minulosťou, nepokazení mámomom, prezieraví a schopní nahradiť všetko to skazené, čo našu krajinu kvári. Raz to dosiahnu aj keď ja to už asi nezažijem.